

**DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT**

Landbruksdirektoratet
Postboks 56
7701 STEINKJER

Deres ref

Vår ref

Dato

26/93-

10. mars 2026

Fastsettelse av endringer i forskrift om kvoteordningen for melk - rekrutteringskvote for kumelk i Troms og Finnmark

Landbruks- og matdepartementet har i dag fastsatt forskrift om endringer i forskrift om kvoteordningen for melk (vedlagt). I forbindelse med fastsettelsen vil departementet i det videre redegjøre for høringsutkastet, mottatte høringsinnspill og departementets vurdering av disse.

1 Bakgrunn

I jordbruksoppgjøret 2025 ble staten og Norges Bondelag enige om å etablere en egen rekrutteringskvote for kumelk i Troms og Finnmark. Formålet er å styrke produksjonsmiljøet og rekrutteringen i de to nordligste fylkene. Partene ble enige om at inntil 4 mill. liter kumelkkvoter kunne selges til eiere av landbrukseiendom i Troms og Finnmark som ønsker å starte opp melkeproduksjon. Rekrutteringskvotene skulle tilbys til kr 1,00 per liter, av kvotemengde solgt til staten fra melkeprodusenter i resten av landet. Tiltaket innebærer således en prioritering av Troms og Finnmark, og svarer dermed på regjeringens og Stortingets mål om å styrke næringsgrunnlaget i de to nordligste fylkene. Søkere under 35 år skulle prioriteres, men det er ingen aldersgrense for å søke om rekrutteringskvote.

Enigheten i jordbruksoppgjøret innebærer behov for endringer i forskrift 23. desember 2011 nr. 1502 om kvoteordningen for melk (kvoteforskriften). På bakgrunn av dette sendte departementet forslag til endringsforskrift på høring 19. desember 2025, med høringsfrist 15. februar 2026.

Postadresse
Postboks 8007 Dep
0030 Oslo
postmottak@lmd.dep.no

Kontoradresse
Teatergata 9
www.lmd.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 874

Avdeling
Landbrukspolitisk
avdeling

Saksbehandler
Marte Dalen
22 24 91 30

2 Høringen av forslaget

Det er kommet inn totalt 12 høringsuttalelser innen fristen 15. februar 2026. Av det som har vært gjenstand for høring, knytter flest høringsinnspill seg til at kravet om dokumentert finansiering begrenser mulighetene til å søke, at vilkårene samlet sett vil utelukke mange potensielle søkere og at det er få eiendommer tilgjengelig hvor man raskt kan starte opp en melkeproduksjon uten store og tidkrevende investeringer. Flere av høringsinnspillene uttrykker støtte til ordningen og satsningen på økt produksjon i nord.

En rekke høringsinstanser har også kommet med innspill som ligger utenfor de forslag som har vært gjenstand for høring. Det har særlig kommet innspill som knytter seg til rammene for ordningen, som ble bestemt i jordbruksoppgjøret. Flere høringsinnspill går på at det også bør være mulig å søke om rekrutteringskvote for å styrke eksisterende bruk, f.eks. ved eierskifte av landbrukseiendom med eksisterende grunnkvote (typisk ved generasjonsskifte), og ved omlegging fra bås- til løsdrift. I argumentasjonen vises det særlig til at mange melkebruk legges ned i Troms og Finnmark, og at tiltak for å styrke allerede eksisterende produksjoner ville hatt større effekt enn å kun tilrettelegge for nyetablering. Det har i tillegg kommet innspill om at alder ikke bør gis en prioriterende rolle i fordelingen.

2.1 Høringsinstansenes innspill

Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Tana kommune og TINE SA v/Rådsmedlemmer og eierkontakter Nord har spilt inn at de samlede vilkårene i sin helhet kan virke begrensende for potensielle søkere på ordningen. De mener vilkårene er for strenge til at man får nok søkere, og at ordningen dermed ikke vil oppnå ønsket effekt.

Bjørn Richard, Karl Petter og Stein Inge Prestbakk (heretter «Prestbakk mfl.») og *Innovasjon Norge* påpeker at kravet om dokumentert finansiering på søknadstidspunktet begrenser mulighetene for å søke. Det vises til stort søknadstrykk hos Innovasjon Norge, som medfører lengre saksbehandlingstid. Det bemerkes av både *Innovasjon Norge, Prestbakk mfl., Partnerskap landbruk Troms v/ Troms fylkeskommune og Norsk Bonde- og Småbrukarlag* at det i tillegg er begrensede midler hos Innovasjon Norge, spesielt i Troms, noe som påvirker antallet søknader om finansiering som kan innvilges. *Innovasjon Norge* foreslår at søker heller kan fremlegge en bekreftelse fra saksbehandler om at søknaden er mottatt av dem. I tillegg foreslås det at søkere som får tilbud om å kjøpe rekrutteringskvote, men hvor finansieringen ikke er i orden på søknadstidspunktet, kan få tildelt kvote med forbehold om at et finansieringsbevis fremlegges før kvoten overføres til produsenten.

Tana kommune mener kravet om at det ikke kan være kvote på eiendommen fra før gjør det vanskelig å kvalifisere seg som søker, da det er få ledige landbrukseiendommer i fylkene som står klare til bruk. Kommunen viser til at det ikke er ledige løsdriftsfjøs uten melkekvote, og at det derfor vil være svært få eller ingen landbrukseiendommer som er aktuelle for rekrutteringskvote, uten at det også investeres i nytt fjøs samtidig som man overtar. I forlengelsen av dette påpeker både *Tana kommune og Prestbakk mfl.* at det ikke er mulig å få midler fra Innovasjon Norge uten eksisterende produksjon på eiendommen. *Tana kommune* foreslår derfor å fjerne kravet om at landbrukseiendommen ikke kan ha grunnkvote fra før, og at

departementet i stedet vurderer å sette et øvre tak for hvor stor kvote eiendommen kan ha ved søknadstidspunktet. *TINE SA* peker på at avgrensningen i hvem som kan søke innebærer at både de med eierskap til eiendom med grunnkvote og de med eierandel i foretak med disponibel kvote utelukkes fra ordningen. *Økologisk Norge* gir på sin side støtte til departementets forslag om at søkeren ikke kan eie eller ha disponert kvote de siste tre årene.

Flere høringsinnspill knytter seg til de foreslåtte søknadsfristene 1. april for første søknadsomgang og 1. oktober for en eventuell ny søknadsomgang. *Innovasjon Norge* fremhever at de trenger tid til å behandle søknadene, og foreslår på den bakgrunn at den første fristen skyves til 1. juni. *Norges Bondelag* støtter fristen 1. april, men mener at en eventuell ny søknadsrunde først må avklares i årets jordbruksoppgjør. I den forbindelse kan man samtidig se på om ordningen bør utvides til å også gjelde generasjonsskifter. *Norsk Bonde- og Småbrukarlag* mener på sin side at fristen 1. april legger betydelige begrensninger på hvem som kan søke. De viser til at eierskifte ofte skjer ved årsskifte, på telledato om høsten eller løpende gjennom året, og at en fast frist vil innebære at mange i praksis må vente lenge før de får mulighet til å søke.

TINE SA v/Rådsmedlemmer og eierkontakter Nord mener at søknader fra kommuner med nedgang i melkeproduksjon og antall produsenter bør prioriteres høyere enn søknader fra kommuner som de siste 15 årene har hatt en økning i produksjon. *Økologisk Norge* ber departementet vektlegge driftsplaner med økologisk produksjon ved tildeling, og oppfordrer også departementet til å se på rekrutteringskvoter i sammenheng med Nasjonal strategi for økologisk jordbruk (2025-2032).

Prestbakk mfl. uttrykker bekymring over forslaget om at tildelt kvote skal være låst til eiendommen i ti år. Bakgrunnen er at de mener bindingen til eiendommen begrenser muligheten for å etablere en samdrift, noe de mener ville vært gunstig både økonomisk, arbeidsmessig og psykososialt for nye produsenter. De viser til at små arealer, lange avstander og krevende drift gjør muligheten for samdrift særlig viktig i Troms og Finnmark. På bakgrunn av dette foreslår de at kvoten kan disponeres bort til en annen eiendom, med forbehold om at søkeren er en del av melkeproduksjonen på denne eiendommen.

Norges Bondelag har spilt inn at de er usikre på om bestemmelsen om ti års bindingstid er streng nok, eller om det bør legges enda strammere begrensninger på videresalg.

3 Departementets vurdering

3.1 Overordnede merknader

I høringsbrevet foreslo departementet at Landbruksdirektoratet etter søknad kan selge kumelkkvote til eier av landbrukseiendom i Troms eller Finnmark, i den grad søkeren kan dokumentere at etableringen av kumelkproduksjon på eiendommen vil kunne la seg finansiere. For å sørge for at tilgjengelig kvotemengde forbeholdes helt nyoppstartede foretak, ble det videre foreslått at slik kvote ikke kan selges dersom det ligger grunnkvote til søkers land-

brukseiendom, eller dersom søker har disponert grunnkvote i løpet av de tre siste kvote-årene.

Forslaget som departementet sendte på høring hadde sin forankring i jordbruksoppgjøret 2025, der det ble bestemt at tildeling av rekrutteringskvote skal tilrettelegge for nyetablering av melkeproduksjon i Troms og Finnmark. En eventuell tildeling av rekrutteringskvote til bruk ved f.eks. brukerskifter, slik en rekke høringsinstanser tar til orde for, ville i praksis innebære en ren omfordeling av kvote fra resten av landet til eksisterende bruk i Troms og Finnmark. Dette har ikke vært formålet.

Departementet har videre mottatt flere høringsinnspill om at vilkårene virker begrensende for hvem som kan søke og trolig vil gjøre at det er få som vil kunne kvalifisere til rekrutteringskvote. For at ordningen skal holde seg innenfor rammene fastsatt i jordbruksoppgjøret, mener departementet at samtlige av de foreslåtte vilkårene må bestå. Som en konsekvens av høringsinstansenes tydelighet på at ordningen, slik den ble presentert i høringen, vil ha et svært begrenset nedslagsfelt, har departementet likevel endret innretningen for å sikre at flest mulig reelle nyetablerere kan få tildelt og dra nytte av rekrutteringskvoten. Dette er gjort ved at også foretak som er på etableringsstadiet, men som ikke kan fremlegge endelig finansiering på søknadstidspunktet, også kan omfattes av ordningen. Ved hjelp av en totrinnsmodell åpnes det dermed for at flere av vilkårene først vil måtte være oppfylt på et senere tidspunkt. Dette omtales nærmere i neste delkapittel.

Som det fremgår over, omhandler flere av innspillene forhold knyttet til føringer gitt i fjorårets jordbruksoppgjør. Slike forhold faller utenfor rammen for denne høringen, og må dermed eventuelt adresseres i de kommende jordbruksforhandlingene. Det samme gjelder innspill fra instanser som ønsker at ordningen med rekrutteringskvote bør bli en langsiktig satsning for å styrke miljøet i nord, og *Arktisk naturbrukssenters* innspill som omhandler veiledning, kompetansemiljøenes rolle og helhetlig virkemiddelbruk.

3.2 Tilsagn om kjøp av kvote

Som nevnt har departementet fastsatt en totrinnsmodell for fordeling av rekrutteringskvote. Det første trinnet innebærer at Landbruksdirektoratet kan gi tilsagn om kjøp av rekrutteringskvote til enhver som er i prosess med å etablere seg som melkeprodusent i Troms eller Finnmark, og som ikke har disponert kvote de siste tre årene. Deretter kan dette tilsagnet realiseres innen en viss periode gitt at prosjektet har finansiering og tilsagnshaver eier landbruks-eiendom som det ikke ligger kvote til.

Vilkårene er altså totalt sett de samme som ble presentert i høringen, med et tillegg om at den som eventuelt skal gis tilsagn må være i prosess med å etablere seg som melkeprodusent. Totrinnsmodellen åpner dermed for at nyetablerere som ikke har kommet så langt i prosessen at finansiering og/eller eiendom er på plass, også kan ta del i ordningen.

Tilsagnet «kan» realiseres «innen tre år» fra tilsagnet ble gitt. Dersom planene om å etablere produksjon ikke blir noe av, eller tilsagnshaver av andre årsaker ikke ønsker å kjøpe kvoten

likevel, vil kvoten automatisk føres tilbake til den avsatte potten til rekrutteringskvote ved utløpet av treårsperioden. Tilsagnet gir ikke rett til tildeling av kvoten før nødvendige vilkår er oppfylt og betalingen er gjennomført. Tilsagnet faller bort dersom finansieringen og øvrige vilkår ikke er på plass innen fristen.

Fristen for å realisere tilsagnet må være lang nok til at finansiering, herunder saksbehandling hos Innovasjon Norge, lar seg gjennomføre. Det er likevel ikke ønskelig at rekrutteringskvote blir bundet opp i tilsagn hvis det ikke er utsikter til at kjøpet faktisk vil kunne gjennomføres. Basert på tilbakemeldinger om saksbehandlingstid og tilgjengelige midler hos Innovasjon Norge, har departementet landet på at tre år er en passende frist.

Dersom en nyetablerer allerede på søknadstidspunktet 1. mai 2026 oppfyller samtlige vilkår for både å få tilsagn om kvote og realisere den, er det naturlig at prosessen slås sammen og gjøres under ett.

3.2.1 *Vilkåret «i prosess»*

Vilkåret er fastsatt for å sørge for at ikke rekrutteringskvote blir bundet opp i tilsagn, og dermed ikke kan tildeles andre interessenter, med mindre det er plausibelt at kjøpet senere vil kunne gjennomføres. Ettersom tilsagnet kun kan realiseres hvis prosjektet har finansiering, og kvoten ikke vil kunne disponeres av andre enn den som har fått tilsagnet og deretter kjøpt kvoten, skal det likevel gjøres en relativt lempelig vurdering av om vilkåret «i prosess» er oppfylt på tilsagnstidspunktet.

Tilsvarende vilkår har også tidligere blitt brukt i kvotesammenheng. Da produksjonstakene ble redusert i 2023 (med virkning fra 2024), skulle disse ikke gjelde for produsenter som nettopp var «i prosess» med å utvide melkeproduksjonen. Vilkåret var da snevrere enn det som nå er tilfelle. Enkelte momenter fra den gang er likevel relevante ved forståelsen av «i prosess» nå: Hvorvidt vilkåret er oppfylt avgjøres ut fra Landbruksdirektoratets skjønn. Videre må søkeren ha tatt konkrete steg for å etablere melkeproduksjon, og det er opp til søkeren å dokumentere at slike steg har blitt tatt. Vurderingen av om foretaket er «i prosess» baserer seg på en konkret og samlet vurdering av dokumentasjonen som er fremlagt. Man kan også denne gangen være «i prosess» selv om man er på et stadium der det kun er hentet inn tilbud, uten at man har bundet seg ved avtale.

Typisk vil en søker anses å være «i prosess» dersom søker har igangsatt søknadsarbeidet hos Innovasjon Norge, bank eller andre som kan godkjenne finansieringsgrunnlaget. Til søknaden må det i så fall vedlegges en uttalelse fra Innovasjon Norge, bank e.l. som bekrefter dette.

Departementet bemerker at en omlegging av driften fra for eksempel ammeku- til melkeproduksjon, innebærer at man blir en ny kumelkprodusent, og således kan få tilsagn om rekrutteringskvote så fremt øvrige vilkår er oppfylt. I et slikt tilfelle vil det være tilstrekkelig at søkeren dokumenterer at den er i prosess med å legge om driften.

3.2.2 *Ikke disponert kvote de siste tre årene*

Ettersom formålet med rekrutteringskvoten er å stimulere til nyetablering, er det viktig at det stilles vilkår som sikrer at melkeprodusenten faktisk kan regnes som en reell nyetablerer. Et sentralt vilkår er i den sammenheng at den som skal gis tilsagn om kjøp av rekrutteringskvote ikke har disponert kvote de siste tre årene. Vilkåret må være oppfylt på tilsagnstidspunktet.

3.3 **Realisering av tilsagn**

Ved kjøp av kvote, det vil si realisering av tilsagnet om kjøp av kvote, forutsettes det at tilsagnshaver har finansiering og landbrukseiendom på plass. Tilsagnet kan realiseres når som helst i løpet av de tre årene, så lenge vilkårene er oppfylt. Det vil være opp til tilsagnshaver å ta kontakt med Landbruksdirektoratet når det er tilfelle for å gjennomføre kjøpet. Det er altså først ved realisering av tilsagnet at selve oppgjøret finner sted og kvoten legges til landbrukseiendommen.

Tilsagnet om kjøp av kvote kan kun realiseres i den utstrekning tilsagnshaver kan dokumentere en planlagt fremtidig produksjon som samsvarer med den kvotemengden som ønskes kjøpt. Departementet forutsetter at det vil fremgå av det enkelte tilsagnet.

3.3.1 *Eiervilkåret*

Kravet om å eie landbrukseiendom for å kunne få tildelt rekrutteringskvote er i stor grad en følge av at grunnkvote i kvoteforskriften tilligger landbrukseiendom, jf. § 2 første ledd andre punktum. Dette innebærer at grunnkvote ikke kan tildeles en person eller et foretak, men utelukkende knytter seg til en landbrukseiendom. Vilkåret er som tidligere nevnt først relevant ved realisering av tilsagn om kjøp av kvote.

Det har ikke kommet motforestillinger knyttet til vilkåret om å eie landbrukseiendom. Departementet vurderer at det ikke er grunnlag for endringer, og vilkåret fastsettes som foreslått.

3.3.2 *Ikke ligge kvote til eiendommen*

Kravet om at det ikke kan ligge grunnkvote til eiendommen videreføres som foreslått i høringen. Som for eiervilkåret, er dette kravet først relevant ved realisering av tilsagnet.

Selv om det, som *Tana kommune* bemerker, trolig er enklere for en ny produsent å få kjøpt en landbrukseiendom med driftsbygning og grunnkvote, vil det på disse eiendommene være en etablert produksjon fra før. Det samme gjelder for generasjonsskifter. Å kjøpe eller overta en slik landbrukseiendom og fortsette melkeproduksjonen, vil i praksis innebære at en produsent byttes ut med en annen. Det legges dermed ikke til rette for etablering av *ny melkeproduksjon* dersom rekrutteringskvoten tildeles disse produsentene. Slik etablering faller dermed utenfor ordningen.

3.3.3 *Finansiering*

Flere av høringsinstansene har kommet med innspill om at vilkåret om dokumentert finansiering fremstår som lite praktisk gjennomførbart innen de foreslåtte tidsrammer. Innspillene knytter seg både til tiden det krever å forberede en søknad sammen med Innovasjon Norge,

midlene Innovasjon Norge har tilgjengelig og sannsynligheten for å få lån eller tilskudd dersom man ikke har en produksjon eller kvote på eiendommen fra før.

Departementet deler oppfatningen av at kravet til at finansiering må være på plass innen søknadsfristen vil gjøre ordningen mindre tilgjengelig enn det som var forutsatt og er ønskelig. I stedet for å kreve at finansieringen skal være fullt ut dokumentert på søknadstidspunktet, har derfor departementet fastsatt at dette først må være på plass ved realisering av tilsagn om kjøp av kvote, altså omtrent tre år senere enn foreslått i høringen.¹ Dette vil, høringsinnspillene tatt i betraktning, gi god anledning til å få de nødvendige elementene på plass. Samtidig sørger det for at kvote kun blir solgt dersom det er et reelt utgangspunkt for oppstart av melkeproduksjon og realistisk gjennomføringsevne.

Hva gjelder dokumentasjon av at finansieringsvilkåret er oppfylt, viser departementet til omtalen av dette i høringsbrevet.

Departementet understreker som over at søkere som kan dokumentere at samtlige vilkår for å få tilsagn om kjøp av kvote og realisere tilsagnet er oppfylt på søknadstidspunktet, herunder finansiering, kan få tildelt kvote umiddelbart etter betaling.

3.4 Søknadsfrist

For å gi alle søkere like mye tid til å forberede dokumentasjon og oppfyllelse av vilkår, foreslo departementet en fastsatt søknadsfrist og deretter en samlet saksbehandling av alle innkomne søknader. Fristen ble foreslått satt til 1. april, og 1. oktober for en eventuell andre søknadsomgang. Det synes å være delte meninger blant høringsinstansene om hvorvidt en frist bør settes 1. april eller ikke. For eksempel støtter *Norges Bondelag* fristen, mens *Innovasjon Norge* foreslår at den forlenges.

Formålet med ordningen er å legge til rette for etablering av nye melkebruk, og det er derfor også ønskelig at søknadene som kommer inn baserer seg på en grundig og helhetlig vurdering av etableringsevne. En løpende frist ville gitt insentiver til å sende inn søknaden raskest mulig, noe som ikke er ønskelig i en slik prosess.

Departementet erkjenner at den foreslåtte fristen 1. april kan oppleves som knapp for søkere som ikke får innhentet nødvendig dokumentasjon tidsnok, slik dette kravet opprinnelig ble foreslått. Departementet mener i utgangspunktet grepet som er gjort med at kjøp av rekrutteringskvote skal skje gjennom en todelt prosess, langt på vei avhjelper dette problemet og gjør det mindre utfordrende å sende inn en søknad med tilhørende dokumentasjon innen fristen. For å gi søkerne desto bedre tid, forskyver departementet i tillegg søknadsfristen noe, til 1. mai.

3.5 Fordeling av tilgjengelig kvotemengde

I 2025 utgjorde akkumulert salg av kvoter til staten de siste fire år nærmere 3,1 mill. liter melk. Størrelsen på den samlede mengden som jordbruksavtalepartene har avsatt til

¹ Nøyaktig utløp av fristen er tre år fra tilsagnet ble gitt

ordningen med rekrutteringskvote er imidlertid på totalt 4 mill. liter. Landbruks- og matdepartementet foreslo derfor i høringsbrevet at de resterende 0,9 mill. literne «lånes» fra fremtidige salg til staten. Fordelen med en slik løsning er at Landbruksdirektoratet vil kunne fordele hele den avsatte kvotemengden i løpet av det første året, selv om det isolert sett ikke er nok kvote tilgjengelig. Dersom ikke hele kvotemengden på 4 mill. liter blir fordelt etter fristen 1. april, ble det foreslått en ny søknadsrunde med frist 1. oktober.

I høringsbrevet foreslo departementet at ved etterspørsel større enn tilgjengelig mengde kvote, skal kvoten fordeles etter loddtrekning. For å ivareta prioriteringen av unge nyetablerere, ble det foreslått at loddtrekningen først skulle skje blant de kvalifiserte søkerne som i søknadsåret ennå ikke har fylt 36. Dersom det fortsatt er tilgjengelig kvote, fortsetter loddtrekningen blant søkere over 35.

Departementets forslag om å tildele inntil 4 mill. liter kvote ved å låne de resterende 0,9 mill. liter fra fremtidige salg til staten, har ikke blitt bemerket av høringsinstansene. Det har heller ikke kommet innspill til selve tildelingen av kvote og betalingen av den. Når det kommer til loddtrekning som fordelingsmetode, har det kun kommet ett innspill på dette, fra *TINE SA v/ Rådsmedlemmer og eierkontakter Nord*, som mener loddtrekning ikke er en foretrukket metode ved tildeling, uten at dette begrunnes nærmere.

Bakgrunnen for at departementet foreslo loddtrekning som fordelingsmetode ved etterspørsel høyere enn tilgjengelig mengde kvote, var for å sikre at kvotemengden det søkes om, faktisk er den mengden søkeren får tildelt. Alternativet ville vært at tilgjengelig kvote fordeles flatt mellom alle søkere. En slik fordeling kan føre til at den kvoten som lå til grunn for finansieringssøknaden blir avkortet. Et finansieringsbevis eller søknad om finansiering vil i så fall ikke lenger være gyldig. Det er ikke ønskelig og ville forårsaket en betydelig mer komplisert søknadsprosess og saksbehandling for alle involverte.

Det har kommet et par innspill knyttet til andre prioriteringer ut over aldersprioriteringen. *TINE SA v/Rådsmedlemmer og eierkontakter Nord* ønsker at søknader fra kommuner med nedgang i melkeproduksjon og antall produsenter bør gis høyere prioritet enn søknader fra kommuner som har hatt vekst de siste 15 årene. *Økologisk Norge* vil på sin side at økologiske produksjoner skal prioriteres og at rekrutteringskvoten må ses på i sammenheng med Nasjonal strategi for økologisk jordbruk (2025-2032).

Departementet viser til at det i jordbruksoppgjøret ikke ble lagt føringer om prioritering, ut over søkerens alder. Ordningens formål er å legge til rette for nyetablering av melkeproduksjon i både Troms og Finnmark, og departementet mener derfor at ordningen fortsatt bør være geografisk åpen innenfor fylkene, og uten prioriteringer basert på driftsform. Ytterligere avgrensning basert på historisk nedgang i enkeltkommuner eller driftsform vil kunne svekke hensikten om å stimulere til ny drift i hele regionen.

3.6 Produksjon på tildelt kvote

For å forhindre at rekrutteringskvoten utnyttes i speulasjonsøyemed som følge av den lave prisen, foreslo departementet at tildelt kvote i en tidsbegrenset periode bør være beheftet med noen restriksjoner. Det ble foreslått at tildelt kvote skal være låst til landbrukseiendommen i ti år, regnet fra første kvoteår med leveranse. I tillegg ble det foreslått at kjøper skulle få fleksibilitet og redusert økonomisk risiko ved å kunne selge kvoten tilbake til staten for kr 1,00 per liter, i inntil ti år fra det kvoteåret kvoten ble tatt i bruk. Etter ti år med leveranser på rekrutteringskvoten, vil den ikke lengre være bundet til eiendommen, og kan fra dette tidspunktet fritt selges eller bortdisponeres.

Prestbakk mfl. har spilt inn at å binde rekrutteringskvoten til landbrukseiendommen i ti år kan begrense muligheten til å etablere samdrift. *Norges Bondelag* er på den annen side i tvil om bindingstiden på ti år er streng nok eller om det bør settes ytterligere begrensninger på videresalg.

Departementet viser til at bindingstiden er et sentralt virkemiddel for å sikre at ordningen faktisk leder til etablering av nye melkebruk i Troms og Finnmark. Dersom kvoten etter tildeling kunne disponeres til en annen landbrukseiendom, ville det i realiteten åpne for at kvoten ikke brukes til nyetablering, men til styrking av en allerede etablert produksjon, noe som ville vært i strid med formålet med ordningen.

Departementet understreker samtidig at ordningen er utformet med tanke på å kunne gi rom for videre utvikling av driften. Ved et senere erverv av landbrukseiendom i samme kommune, kan søker fritt velge hvor det er mest hensiktsmessig at produksjonen finner sted. I tillegg kan man i tråd med kvoteforskriften flytte melkekvote mellom egne landbrukseiendommer i ulike kommuner, forutsatt at eiendommene ligger innenfor samme produksjonsregion. Det samme vil gjelde for rekrutteringskvoten. Adgangen til å flytte rekrutteringskvoten forutsetter imidlertid at dette skjer som ledd i en driftsmessig utvikling på sikt. Ordningen åpner ikke for at søkere som på søknadstidspunktet driver melkeproduksjon i en annen kommune, kan få tildelt rekrutteringskvote og flytte kvoten dit. Etter departementets vurdering ivaretar denne avgrensningen behovet for fleksibilitet og driftsmessig utvikling, samtidig som man sikrer at rekrutteringskvoten fortsatt brukes i en nyetablert produksjon.

Departementet står fast ved den foreslåtte bindingstiden på ti år. En bindingstid sikrer at ordningen faktisk fremmer etablering av reelle og seriøse kumelkprodusenter som vil bruke kvoten aktivt i driften. Samtidig vil en utvidelse ut over ti år, eller ytterligere begrensninger på videresalg, ikke nødvendigvis gi en sterkere effekt for å motvirke spekulasjon. Ti år er allerede en betydelig periode, og i tråd med tilsvarende tidsfrister i kvoteforskriften.

Avslutningsvis har departementet, som foreslått i høringen, fastsatt at kvoten kan selges tilbake til staten for kr 1,00 per liter. Ordlyden er noe endret av to grunner. For det første er det tydeliggjort at kvoten kan selges tilbake umiddelbart etter at den er kjøpt. Kvotekjøperen trenger ikke å vente til det året hvor kvoten tas i bruk før den eventuelt selges tilbake til staten. For det andre kan ikke fristen løpe fra det året hvor kvoten ble tatt i bruk, som fore-

slått i høringen, fordi kvoten ikke nødvendigvis er tatt i bruk i det hele tatt. Det må følgelig fastsettes et skjæringstidspunkt som vil gjelde for samtlige kjøpere av rekrutteringskvote. Departementet mener kjøpstidspunktet ivaretar dette aspektet. Kjøperen kan altså fra kvoten er kjøpt og frem til ti år senere, selge kvoten helt eller delvis tilbake til staten for kr 1,00 per liter.

3.7 Øvrige endringer

Forslaget om å tydeliggjøre hjemmelen for å ilegge overproduksjonsavgift ved brudd på sær-
vilkårene knyttet til rekrutteringskvote, jf. utkastet til § 7 første ledd første punktum, har ikke
vekket respons fra høringsinstansene.

Heller ikke forslaget om å åpne for dispensasjon ved midlertidig flytting av produksjonen og
at det i særlige tilfeller kan dispenseres fra § 6a første ledd annet punktum er det kommet
merknader til. I lys av endringene som er gjort i form av bruk av tilsagn om kjøp av rekrut-
teringskvote, ser departementet behov for å justere på dispensasjonsadgangen. Dispensa-
sjonshjemmelen som nå er fastsatt åpner for at det kan gis dispensasjon både ved
behandling av tilsagnssøknaden og ved realisering av tilsagnet.

Med hilsen

Nils Øyvind Bergset (e.f.)
avdelingsdirektør

Marte Dalen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer